

Umumî haritacılık :

1/100,000 lik Ankara hartası

Yazan: Bnb.

İshak Hakkı

Ankara cumhuriyet idareimizin merkezi olarak harekete geçtiği zaman önümüzde büyük çok büyük bir vatan meselesi vardı. Her şeyden evvel aziz yurdumuzun bütün bir istiklâlini temin etmek ve memleket içine sokulmuş düşmanları atmak lâzımgeliyordu. Binaenaleyh bütün kuvvet ve kudretimizde bu esas üzerinde teksif edilmişti. Memleketin ilim, tarih, imar ve fakat bilhassa müdafaa meselelerinde esas vırzife sahibi olan hartacılığımız o zamanlar bütün kuvvet ve kudretini bu müdafaa esbabının ihzarına hasretmiş bulunuyordu. Memleketi kurtaracak ordu ile beraber ve onun için, onun muvaffakiyetine yardım etmek için çalışıyordu. Cebhe, cebhe ilerisi ve cebhe gerisi hartalarını sür'atle ve çok değişen ihtiyaçlara cevap verecek şekilde yetiştirmeğe çalışıyordu. Burada tafsili yazımızın mevzuu haricinde bulunan o zamanki hizmetlerle, başarılarla bütün hartacılar sevinebilirler.

Memleket kurtulup imar ve yine bununla beraber müdafaa esbap ve vesaitine tevessül yoluna dökülünce yine hartacılar için bütün memlekete şamil, geniş bir hizmet sahası açılmış bulunuyordu. 1/200,000 lik hartanın ikmalinden sonra sıra daha esaslı ihtiyaçlara vefa edecek büyük mıkyaşlı hartalara gelmişti. Müstakbel harplerin icabatını ve ihtiyacın zaruretinin göz önünde bulunduran Genelkurmay memleket

hartasının 1/25,000 lik olarak yapılmasını emir buyurmuş ve birinci pilânda mesainin teksif edilmesi lâzımgelen muntakayı işaret buyurmüşlardı. Geleceğin zaruret ve icaplarına sür'atle yetişebilmek düşüncesile yapılan bu tasnifde Ankara ve civarı o kadar büyük bir mevki alamıyordu.

1934 : 1935 Çuglu	1934 Yuva	1931 Baglum	1934 Peçenem
1934 : 1935 Sincanköy	1934 Ergazi	1931 : 1933 Ankara	1933 Kayaş
1934 : 1935 Yapracık	1934 Taşpınar	1933 Dikmen	1935 Yakupbattal
1934 : 1935 Balkuyumcu	1934 : 1935 Hacılar	1934 : 1935 Göbbaşı	1934 : 1935 Karahasanlı

Ancak memleket inkişafında Ankaranın kuvvetli bir mih-rak noktası oluşu, Ankara muhitinin her gün artan ve şid-detlenen bir hamle ile ilerleme yolunda umumî bir misâl oluşu, Ankara civarının büyük mikyaslı bir hartasını şiddetle aratıyordu. İşte bu ihtiyacı cevap vermek üzere 1930 tari-hinde Gazi muallim mektebinin önündeki ehram ile muhafız kıtaatının bulunduğu yer arasında bir baz intihap ve mesaha edilerek muntakanın müstakillen hartasını alabilmek esasları kurulmuş 1931 Ankara ve Bağlum paftalarının nirengileri ikmâl edilerek 1931 senesinde Bağlum paftasının kâmilten, Ankara paftası kısmen topoğrafılarınca tarafından ikmâl edil-miştir. Bunu müteakip 1933 senesinde mes'ut bir tesadüf-dirki Dikmen paftasında memleketimizde ilk defa olarak

havai fotoğrametri tatbikatı yapılmış ve o sene Binbaşı Bahri hem o mıntakanın nirengisini ikmâl ve aynı zamanda hava fotoğrametrisi için kâfi derecede nokta ve işaret yapmış ve yine aynı sene içerisinde resimlerini alarak kıymetlendirmiş ve bizde ilk hava fotoğrametrisi iş ve eserini meydana getirmiştir. Yine 1933 senesinde Ankara paftası hem revizyon hem ikmal edilmiş ve Kayaş paftası yapılmıştır. Şu halde 1933 senesi nihayetine kadar Ankara civarından 1/25,000 mikvasında dört paftalık bir yer yepilmiş bulunuyordu Fakat bunlar tabii kartografi edilmemiş ve tab edilememişti. Bu, ancak müteakip senelerde olabilecekti.

Harbiye mektebinde Ankaraya nakline karar verilmiş olması ve Ankaranın büyük askerî garnizon mahiyeti işin tevsiini icap ediyordu. Ancak o şekildedirki kıtaat ve Mektebi harbiye ellerinde tedrisat ve tatbikat için muhtaç oldukları sağlam esas ve mesnedi bulmuş olacaktı.

Uzun zamanlar akademi ve kolordu komutanlığında bulunarak tedrisat ve tatbikatla ve bilhassa askerî tatbikatla ilmile tecrübenin memzuç ve büyük alâkasını taşıyan şimdiki Harta Genel Direktörümüz bu esasa kifayeti her şeyin fevkinde ad ederek 1934 mesai programında bu esasıda ikmal düşünmüş ve Genelkurmaycada muvafık görülmesi üzerine 1934 senesinde Ankara civar ve muhitinin harta işini tevsi ederek Yuva, Ergazi, Taşpınar, Peçenek paftalarının da yapılmasını emir buyurmuşlar ve aynı sene içerisinde bu paftalarda ikmâl edilerek Ankara civarında 1/25,000 lik hartası ikmâl edilmiş paftaların adedi sekizi bulmuş idi. Bu aşında kıtaatin her türlü tatbikatına ve Harbiye mektebinin ihtiyaçlarına kâfi gelebilecek bir vüs'atti. Fakat Harta genel direktörü, kıymetli bir kurmay subayı ve yüksek bir komutan

olmak hassalarının tesir ve ilcaatından kurtulamıyor. Mıntakayı kurmay subayları ile komutanların oda tatbikatı ve büyük kıtaat manevraları ihtiyacına yetiştirebilecek bir vüs'ate çıkarmayı ve nihayet bunların hepsinin küçültülmesi ile toplu olarak kıymet ve tafsilatından hiç bir şey kaybetmeden çok muntazam bir şekilde 1/100,000 mikyasında kurmay hartası meydana getirmeyi tasmin etmiş bulunuyordu.

İşte bu maksatla da 1935 senesinde Yakupbattal, Karahasanlı, Gölbaşı, Hacılar, Balkuyumcu, Yapraklı, Sincanköy, ve Çuglu paftalarında yani sekiz pafta daha yapılarak Ankara civarındaki ve Ankara Gazi muallim mektebi önünde ehram ile muhafız alayının bulunduğu yer arasında ölçülen baza istinaden mustakil olarak yapılan 1/25,000 lik paftaların adedi (16) yı bulmuş oluyordu. Hemen yine o sene kışında kartografiler ile tabıları ikmâl edilen bu paftalarla birlikte evvelce yapılmış olanlar mecmuu 16 pafta bir 1/100,000 mikyasına tahvil edilmek üzere tahvil şubesine verilmiş bulunuyordu. Burada dikkatli ve ihtimamlı bir surette 1/100,000 mikyasına küçültülen bu paftalar 1936 yazından itibaren tabıları ikmâl edilmiş bulunuyordu.

Topoğraf hartalarının son hududunu teşkil eden 1/100,000 mikyası her memlekette en iyi bir kurmay hartası olarak kabul edilmiştir. Bizzat mikyası çok san'atkârane ve ruhdan gelen bir kavrayışla işlendiği takdirde her türlü tafsilatı -Bilhassa fazla mesahayı müsteviye tafsilatı bulunmayan Ankara civarında- göstermeye ve oldukça vasi bir mintakayı toplu olarak nazara arz etmekle yalnız tafsilatı değil umumiyeti de vazih bir şekilde göstermeye müsaittir. Bu sebeple işte bu harta ile ve buna esas 1/25,000 lik hartalarladır ki Ankara muhiti en iyi bir hartaya malik bulunuyor, yani

medenî, ümranî, tarihî, coğrafi ve bilhassa askerî her türlü tetkikat, taharriyat ve teşebbüsata esas olacak ilmî bir esasa malik bulunuyor.

Hartacılık ve genel direktörlük yüzlerce meydana getirdiği bu gibi eserlerle, ve bilhassa bunlardan biri ve bunların taze bir incisi olan bu güzel eserle sevinir ve bütün diğer eserleri gibi bu güzel eserde de hizmeti geçen arkadaşlarını sevgi ve takdire lâyık bulur.
